2 CORINTHIANS

Warefa'aia

Feni faguapaloaa ne'ia a'a ei Corinth, Paul na ne'inia a'a fei au pidawaia pafoo ei losuia yei. Hefi'a ro'ou, rona ware ba Paul na tata, ma'uaa ina fama'aiaa fei baua nunumiana ba ro'aa fi-fawanewanei ma namina rata fei ni'eni'eana ei ro'aa bigi'ia.

Do'ofama'a, Paul fi u'ugaa fei pa'afii fei sibana wagii fei rawarawa ne'iana ma fei ni'eni'eana ba rona filogii naranaraa ro'ou.

Ina i'iginaa fei losuu ba ronei fani fanaa ro'ou a'a ei narafawe'ia yei Judea, ei lomi rona pa'i. Ana na fiharei a'a ei ro ware ba ro'ou pa'aa apostle, ei rona ware ba Paul abaa pa'aa apostle.

1 Yau Paul, hemea apostle Christ Jesus a'a fei nunumiaa mei Haidaa ma i a'au, Timothy, mei lofuu o'ou.

Feni ne'ia i dinaa a'a ei losuu mei Haidaa yei Corinth ma a'a minaa ei apunaia yei Achaia:

2 Fei rawani'a ma fei gutafarawania i dinaa a'a hamu'ou, noranarai a'a mei Haidaa, mei hia Amaa o'ou mawe mei Fasu Jesus Christ.

Mei Haidaniaa Minaa ei Fa'unuwenuwea

3 Udugia i dinaa a'a mei Haidaa, mei Amaa mei Fasuu o'ou Jesus Christ, mei Amaa faloloa'ia, mei hia Haidaniaa minaa ei fa'unuwenuwea,

4 mei na fa'unuwenuweaa hai'ou a'a minaa ei awataa hai'ou ba a'a fei unuwenuwea hai'ouna

tonia a'a mei Haidaa hai'ounei fa'unuwenuweaa
hefi'adiai rona pa'i tamunu ei mau awataa.
5 Uaa ana ale'ei ei fi'iaa Christ na no'uamai a'a ei
tatalaiaa hai'ou, ana a'a Christ, fei unuwenuweaa
hai'ou imina apoidiai.
6 Nabaa hai'ouna gutafafelo, fei pa'afina sifei
ba hamonei gutafarawani ua ma hamonei tela;
nabaa hai'ouna gutafarawani, pa'afina sifei ba
hamonei gutafarawani ua, ba wagii ei fi'ia, ei
hai'ounado'o tonia, ana hamonei tonaa fei mau
apitaia.
7 Ma napa'aa o'onai unuu hai'ou a'a hamu'ou,
uaa hai'ouna aida ba ana ale'ei hamo'aa tonaa ei
fi'iaa hai'ou, ana hamowe tonaa fei unuwenuwea
hai'ouna tonia.
8 Ena lofu, nunumiaa hai'ou ba hamonei aida
ba batanai ei awataa hai'ouna tonia yei Asia.
Hai'ounamina temu ma namina ratanaa hai'ou
ba pa'aa lomi hai'ou apitaipa'i ma ba hai'oupo'o
birawa'a'afai ua.
9 Hi'i. Laloo ei naranaraa hai'ou, hai'ouna nana-
muinia ba hai'ou'aa ma'e. Ma'uaa fei manumanu
fei, ina nomai ba hai'ounei'aa o'ugaa ana hai'ou,
ma'uaa o'ugaa mei Haidaa, mei i fa'asi'anaa ei
ma'ea.
10 Ina fatela'anaa hai'ou a'a ei hafelo'a manu-
manu, ei na pa'i ma'ea wagina. Ma na o'onai unuu
hai'ou a'ana ba ranimai iwe hadumaloo hai'ou
11 ana ale'ei hamona hadumaa hai'ou wagii ei
lafulafuaa hamu'ou. Wagii fei rawani'a, fei ina
fanaa hai'ou uaa ei lafulafuaa watauda, watauda
ro'aa ware ‘ta’ uaa hai'ou.*

Paul na Filoginaa Naranarana

---

* **1:11: 1:11** Watauda ne'ia ba, *hamu'ou*

12 Sifeni feni mamaguguaa hai'ou: Lomi na
marapu ei naranaraa hai'ou wagii ei mau tatala-
iaa hai'ou yeni ano ma fei mau gutagutaa hai'ou
a'a hamu'ou. Siguapaloei napa'aa apunai ma
fa'uai ma noramiana a'a mei Haidaa. Ma abaa
hai'ouna bigi'aa e'ei a'a fei mau apa'aa feni ano,
ma'uaa a'a fei rawani'aa mei Haidaa.
13 Uaa lomi hai'ouna ne'ifanaa hamu'ou hepalo
manumanu lomi hamo'aa igopa'ia o apa'ia. Ma na
o'ugaa fei ba ana ale'ei hamona
14 apa'aa hai'ou ma'ida wagina ana hamonei
aida ba ina rawani nabaa hamo'aa mamagugu
uaa hai'ou, ana ale'ei hai'ouna mamagugu wagii
fei arewaa mei Fasu Jesus uaa hamu'ou.

15 Si'ei ba una o'ugaa feni, na nara ba ado'omii
ma'a hamu'ou ba hamo'aa to guapalo hawegia.
16 Una do'onara ba amii ma'a hamu'ou ena
na tatalaidinaa Macedonia ma na hadiwe'imai,
a noma'adimai hamu'ou. Ma ale'ei hamo'aa to
guapalo hawegia. Ma hinene, te, hamonei alonaa
yau Judea.
17 Eni a pagiaa feni talau feni, na pa'i pa'afina.
Lomi na bigi'ia ale'ei fei mau feni ano. Haa, ale'ei
ba i guapaloi naranarau ba a nara ba, “Hi'i, a
bigi'ia” ma ana fi nara ba, “Lo'e?”

18 Ma'uaa ana ale'ei ba mei Haidaa na oafagugu,
fei wareaa hai'ou a'a hamu'ou abaa “Hi'i” ma
“Lo'e.”
19 Uaa mei Na'uu mei Haidaa, Jesus Christ, mei
hai'ou Silas† ma Timothy na u'ugia a'a hamu'ou,
hia abaa ale'ei ba “Hi'i” ma “Lo'e.” Ma'uaa i a'ana,
ranimai ba “Hi'i.”

---

† **1:19: 1:19** Warea Greek *Silvanus*, ana fei hara *Silas*

20 Uaa figa fa'unaia na wareia mei Haidaa, mi-
naa ei, “Hi'i” a'a Christ. Ma si'ei, i a'ana, ona ware
ba, “Amen” ba nei to hawera wagina mei Haidaa.
21 Mei Haidaa, hia mei na bigi'ia ale'ei ba hai'ou
ma hamu'ou, o ufawe'i a'a Christ. Ina papadi-
tainaa o'ou,
22 tama'ainaa o'ou ba manumanuna ma au-
gaa fei Spiritina laloo iaa o'ou ale'ei ba inadii
tama'ainaa o'ou nopa'aloo tamanu i nomai.

23 Mei Haidaa i fagianainau nabaa lomi
a warefa'uai ba fei pa'afina ba lomi una
hadiwe'inaa Corinth sifei ba inei'aa fi'i naranaraa
hamu'ou.
24 Lomi hai'ouna nunuminia ba hai'ou ale'ei
fasu wagii ei we'iaa naranaraa hamu'ou, ma'uaa
hai'ou'aa bigifipui a'a hamu'ou ba hamonei
ni'eni'e, uaa wagii fei narafawe'ia, hamona
ufawe'i.

2

1 Si'ei, una naradii ba unei'awii ma'adinaa
hamu'ou ma fani fi'iaa hamu'ou.
2 Uaa, nabaa a fafaloloa'inaa hamu'ou, hinidiai i
fani'eni'eau. Haa, abaa ana hamu'ou ena una
fafaloloa'inaa hamu'ou?
3 Una ne'i ale'ei fama'a ba ena na nomai, lomi i
bibiyei naranarau a'a hamu'ou, hamu'ou ena ba
hamo'aa fani'eni'eau. Uaa una aida ba nabaa una
ni'eni'e, ana hamo'aa ni'eni'e.
4 Uaa una naranara watauda ma na fi'i
naranarau eni a ne'inaa feni fininaa pasiaa
ranuu pudau a'a hamu'ou. Abaa a
fanarawataudanaa hamu'ou, ma'uaa ba a fa'aiaa
hamu'ou fei walaloaa fei haguau hamu'ou.

Futoaa Hafelo'aa mei na Tata

5 A'a mei na fafi'iaa ei naranara, lomi namina fi'i
naranarau ale'ei fi'iaa naranaraa hamu'ou wag-
ina.
6 Fei fanaa hamu'ou lagina na hawia.
7 E'eni, hamonei futoaa fei tatana ma
farawaninaa naranarana ba nei'amina fua'onia
fei faloloa'iana.
8 Si'ei, a i'igifawe'i a'a hamu'ou ba hamonei
fama'adinia fei haguaa hamu'ou a'ana.
9 Fei pa'afina a ne'inaa a'a hamu'ou fama'a, sifei
ba a apa'ia ba ana hamo'aa u pa'i a'a fei manima-
nia ma guainau a'a minaa ei manumanu.
10 Nabaa hamo'aa futoaa hafelo'aa nemea, yau
ana a futoaa ei hafelo'ana. Ma tamanu una fu-
toia—nabaa fa'ua ba ina pa'i hafelo'ana—una fu-
toia i pudaa Christ Jesus uaa hamu'ou
11 ba inei'aa sifipa'aa o'ou Satan. Uaa, ona
aidadii ei mau sifisifina.

Ei Bauana Wagii fei Manufau Fi'ugaia

12 Ei a dinaa Troas ba a u'ugaa fei rawani'a
wareaa Christ ma na fanunupa'ia ba mei Fasu
nadii gigiaa fei gigei a'au,
13 ana lomi na rawani fei naranarau, uaa lomi
na bapa'aa mei lofuu Titus yei. Si'ei, una di'ininaa
ro'ou ma dinaa Macedonia.
14 Ma na ware ‘ta’ a'a mei Haidaa uaa rani-
mai Christ na famuainaa hai'ou ma fatalaifani'eaa
hai'ou wagina. Uaa hai'ou, ina fatalainaa fei
fa'apa'aa hai'ou hia ale'ei hepalo dufaa manu-
manu.
15 Uaa a'a mei Haidaa, hai'ou ale'ei fei malelee
fei dufaa unuu Christ dupuaa ei roi tela ma ei roi
pa'ai.

16 A'a ei roi pa'ai, hai'ou ale'ei fei raiaa ma'ea ma
a'a ei roi tela, hai'ou ale'ei fei dufaa harenua. Ma
hini i bigipa'aa ei manumanu ei?
17 Abaa hai'ouna u'ugaa fei wareaa mei Haidaa
ba hai'ou'aa to pono'a wagina ale'ei bigi'aa watau-
dadiai. Agia. A'a Christ, hai'ou'aa ware i pudaa
mei Haidaa fininaa fei mau fa'uaia ana ale'ei ei
rama'a aloamiaa mei Haidaa.

3

1 E'eni, lomi hai'ou'aa ware ba hai'ouna rawani.
Ana lomi hai'ou ale'ei hefi'adiai ba hai'ounei pa'i
ne'ia i dinaa a'a hamu'ou o nomai a'a hamu'ou ba
hai'ou rawani'a.
2 Ana hamu'ou ua ale'ei hepalo ne'ia, hepalo na
ude laloo iaa hai'ou ba minaa ei rama'a nei igoia
ma apa'ia.
3 Hamona fama'aia ba hamu'ou ale'ei fei ne'ia
noranarai a'a Christ ba sifei fei fuaa fei bigi'aa
hai'ou. Ma fei ne'ia fei, abaa ne'iaa ro'ou nana'i,
ma'uaa a'a fei Spiritii mei Haidaa, mei fi oalao
ma ana lomi na wa'a pafoo na'a, ma'uaa laloo
naranaraa rama'a.
4 Na pa'i o'ugiaa hai'ou i pudaa mei Haidaa uaa
Christ.
5 Abaa hai'ouna bigipa'i ana hai'ou, ma'uaa
hai'ouna bigipa'i uaa mei Haidaa.
6 Ina fabigipa'aa hai'ou a'a fei manufau fi'ugaia,
fei abaa pa'afina fei ne'ia ma'uaa fei Spiriti; uaa
fei ne'ia na fani ma'ea, ma'uaa fei Spiriti na fani
harenua.

Fei Haweraa fei Manufau Fi'ugaia

7 Nabaa fei bigi'a wagii fei ne'ia pafoo na'a na
pa'i ma'ea ma na nofininamii fei hawera ba ei

Israel, lomi ro araiaa pudaa Moses hamatee fei
hawerana, fei fi mafofolao,
8 haa, lomi ba na muaidinia fei haweraa fei
bigi'aa fei Spiriti?
9 Nabaa na pa'i hawerana fei bigi'a, fei na uniaa
ei hafelo'aa ei rama'a, po'o batanaidiai haweraa
fei bigi'a na fani wanewanea!
10 Uaa fei nado'o pa'i hawerana mina, lomi i
pa'idiai laraa fei na pa'i baua hawerana.
11 Ma nabaa fei na mafofo na nofininamii fei
hawera, po'o batanaidiai haweraa fei na oalao!
12 Si'ei ba na o'onai unuu o'ou a'a fei, onamina
laugu'ua.
13 A'a ba o'ou ale'ei Moses, mei na hawainaa
pudana ba ei Israel nei'aa fanunuia ei fi mafofolao
fei hawerana.
14 Ma'uaa na lalawa'ai naranaraa ro'ou, uaa
nopa'amii wagieni, fei hawaa puda, ana fi ude ei
ro'aa igoaa fei watanai fi'ugaia. Atawe lelegi, uaa
a'a Christ ua i lelegi.
15 Wagieni anaa, nabaa ro'aa igoaa ei ne'iaa
Moses i lalawa'ai naranaraa ro'ou.
16 Ma'uaa nabaa nemea i momo'ainaa a'a mei
Fasu, fei hawa i lelegi.
17 Mei Fasu, hia fei Spiriti ma fawelei na oa
wagina fei Spiritii mei Fasu, ei rama'a, ro'aa ala.
18 Ma o'ou eni lomi na hawai pudaa o'ou. Ma
ona fa'arewaiaa* fei haweraa mei Fasu ma filogii
ale'ei maumauna wagii fei hawera, fei fimina
nogipelao, fei noramiana a'a mei Fasu, mei hia fei
Spiriti.

---

* **3:18: 3:18** O, *narama'aiaa*

4

Rawani'a Manumanu Laloo ei Pe'i

1 Lomi na asisi naranaraa hai'ou a'a feni bigi'a
hai'ouna pa'i uaa fei faloloa'iaa mei Haidaa.
2 Agia, hai'ouna momo'ai a'a ei bigi'opa'aia ma
ei i famamafaiaa hai'ou; lomi hai'ouna sifisifi, ana
lomi hai'ouna filoginaa fei wareaa mei Haidaa.
Agia, a'a fei ba hai'ou'aa fa'arewaiaa tamanu na
fa'uai, hai'ouna farawaninaa ana hai'ou a'a minaa
ei rama'a i pudaa mei Haidaa.
3 Ma nabaa na hawai'opa'ai fei rawani'a wareaa
hai'ou, ina hawai'opa'ai a'a ei ro'ei pa'ailao.
4 Mei haidaniaa feni au e'eni na tapu'aa
naranaraa ei abaa narafawe'ia ba ronei'aa
fanunupa'aa fei we'ai fei rawani'a wareaa fei
haweraa Christ—mei pa'aa haduoo mei Haidaa.
5 Uaa, lomi hai'ou'aa u'ugaa ana hai'ou ma'uaa
Jesus Christ, hia mei Fasu ma hai'ou ale'ei nafii
hamu'ou, uaa Jesus.
6 Uaa mei Haidaa, mei i ware ba, “Inei we'a
fei we'ai laloo fei roromaa,” hia na fawe'aiaa fei
we'aina laloo iaa hai'ou ba i fanaa hai'ou fei we'ai
fei apa'aa fei haweraa mei Haidaa i pudaa Christ.
7 Ma'uaa hai'ouna pa'i feni pa'aa rawani'a
manumanu laloo iaa hai'ou ale'ei ei pe'i ua ba
i fama'aiaa fei baua faufau noramiana a'a mei
Haidaa ma a'a ba hai'ou.
8 Namina fitaninaa hai'ou, ma'uaa lomi
hai'ouna marata; hai'ouna hamamagua ma'uaa
lomi hai'ouna rawa'a'afai;
9 hai'ouna tonaa haperararaia, ma'uaa lomi na
di'ininaa hai'ou mei Haidaa; rona fo'afapasiaa
hai'ou, ma'uaa lomi hai'ouna ma'e.

10 Ranimai, hai'ouna'o talaiporo'aa fei ma'eaa
Jesus a'a ei hudi unuu hai'ou ba fei harenuaa Jesus
ana nei arewa a'a ei hudi unuu hai'ou.
11 Uaa, e'eni, hai'ou'ei werawera, ma'uaa
rona'aida fifaninaa hai'ou a'a fei ma'ea, uaa Jesus,
ba fei harenuana nei arewa a'a eni hudi unuu
hai'ou, ei unuu ma'ea.
12 Si'ei, fei ma'ea fi foraiaa hai'ou, ma'uaa fei
harenua fi foraiaa hamu'ou.
13 Ina ne'idii ba, “Una narafawe'i; si'ei una
ware.” Wagii fei spiritii fei narafawe'ia, hai'ouna
ware,
14 uaa hai'ouna aida ba mei i fa'asi'anaa mei
Fasu Jesus a'a fei ma'ea, ana iwe fa'asi'anaa hai'ou
a'a Jesus ma hupu'inaa hai'ou a'a hamu'ou in-
amoana.
15 Minaa eni ale'ei fararawanii hamu'ou ba
fei rawani'a, fei fi talenaa a'a watauda neimina
fawareaa watauda ba ‘ta’ ma ba i tonaa hawera
wagina mei Haidaa.
16 Si'ei, lomi na asisi naranaraa hai'ou. Ma'uaa
fa'ua ba ei hudi unuu hai'ou fi hafelolao, ma'uaa
ina farawaninaa laloo iaa hai'ou a'a hepapalo are-
waa.
17 Uaa eni awataa eni na papaa ma lomi i madii,
eni fi bigifanaa hai'ou fei hawera lomi i pedutoo,
fei namina awatadiai laraa minaa ei.
18 Si'ei, lomi hai'ouna narapa'aa tamanu
hai'ouna fanunupa'ia eni ma'uaa ei lomi hai'ouna
fanunupa'ia. Uaa tamanu ona fanunupa'ia,
manumanuu e'eni ua, ma'uaa ei lomi ona
fanunupa'ia, lomi i pedutoo.

5

Fei Gufuu O'ou Pafea

1 Ma ona aida ba ei hudi unuu o'ou ale'ei ei pale,
ei ona guta wagina. Ma nabaa na wata'o'o, ona
pa'i hepalodiai a'a mei Haidaa, hepalo pale lomi
i pedutoo i pafea. Abaa faduaa rama'a.
2 E'eni oi ai'ai ma nunumiai ba o'aa papainaa fei
lawalawa a'a fei gutanaa o'ou pafea,
3 uaa ena ona lalawai, lomi ba o'aa alawata.
4 Hamatee eni oi guta wagii eni pale eni, ona
ai'ai ma tonaa awataa, uaa lomi ona nunumiai ba
o'aa ala'ala ma'uaa ba o'aa papai lawalawaa pafea
ba fei unuu ma'ea nei filoginaa harenua.
5 Mei Haidaa na famamaraiaa o'ou a'a fei ma na
fanidigaa o'ou fei Spiriti ale'ei uni'uni a'a tamanu
iwe nomai.
6 Si'ei, ranimai ona o'ugi ua ma aida ba nabaa
o'ou yeni a'a eni pale eni, eni hudi unu eni, lomi
ona oa a'a mei Fasu.
7 Ona tatalai wagii fei narafawe'ia ma abaa
tamanu ona fanunuia.
8 A ware ba o'ouna o'ugi ua ma nunumiau ba a
faraua a'a feni hudi unuu ma dinaa a'a mei Fasu.
9 Si'ei, nunumiaa o'ou ba onei fani'eni'eia nabaa
o'ou yeni a'a eni hudi unu, o lo'e.
10 Uaa minaa o'ou, onei u i ma'aa fei gutanaa
Christ, mei fadududua ba hememea nei to
pono'ana a'a tamanu na bigi'ia ei fi guta wagii
fei hudi ununa—ba rawani'a o hafelo'a.

Fei Bigi'aa fei Fawanewaneaa Watola

11 Si'ei ba hai'ouna aida ba batanai fanaa
ma'aua a'a mei Fasu, hai'ou'aa hofeaa ei rama'a.
Fei maumau hai'ouna arewa a'a mei Haidaa ma
nunumiau ba ana nei arewa a'a ei naranaraa
hamu'ou ba abaa hai'ou sifisifi rama'a.

12 Abaa hai'ou'ei warediai ba hai'ou rawani'a
rama'a, ma'uaa nunumiaa hai'ou ba hamo'aa ma-
magugu a'a hai'ou ba hamonei pa'i talaa wareaa
hamu'ou a'a ei rona mamagugu a'a tamanu rona
fanunuia laraa tamanu na ude laloo fei naranara.
13 Nabaa hamona nara ba hai'ou poapoa, manu-
manuu mei Haidaa; ma nabaa hamona nara ba
lomi hai'ouna poapoai woro ba i farawaninaa
hamu'ou.
14 Uaa fei haguaa Christ na farefuaa hai'ou, uaa
hai'ouna aida ba hemea ua na ma'e a'a minaa ei
rama'a ma si'ei, minaa ei, rona tonaa fei ma'eana.
15 Ma ina ma'e uaa minaa ei rama'a ba minaa
ei ro'aa gutaguta, ronei'aa guta ba ro'aa farawani-
naa ana ro'ou, ma'uaa, ba ronei farawaninaa mei
na ma'e ma asi'adiai uaa ro'ou.

16 Si'ei, e'eni ma nolao, fei fanunuaa hai'ou
ei rama'a, abaa ale'ei fei fanunuaa feni ano.
Mina, hai'ouna fanunuaa Christ ale'ei, ma'uaa lo'e
hai'ouna bigidinia.

17 Si'ei, hini i oa a'a Christ, hia ale'ei manufau
waninia; na pa'aidii fei watanai; na nomai fei
manufau!
18 Minaa e'ei, noranamai a'a mei Haidaa. Ma ina
fawanewaneaa watolana ma o'ou uaa Christ ma
fanaa hai'ou feni bigi'a ba hai'ounei fa'arewaiaa
feni
19 ba mei Haidaa na fawanewaneaa watolana
ma ei rama'aa feni ano uaa Christ ba lomi i
narapa'aa ei hafelo'aa ei rama'a. Ma ina fifan-
inamii a'a hai'ou feni u'ugaa feni fawanewanea
watolaa mei Haidaa ma ei rama'a.
20 Si'ei, hai'ou ale'ei umuiaa umuu Christ, ale'ei
ba na biginaa hai'ou mei Haidaa. Si'ei, a'a
Christ, hai'ou'ei i'igifawe'i a'a hamu'ou ba ha-

monei fawanewaneaa watolaa hamu'ou ma mei
Haidaa.
21 Mei Haidaa na bigi'ia ba mei lomi hafelo'ana
nei tonaa* ei hafelo'aa o'ou ba onei wanewane i
pudaa mei Haidaa.

6

1 Si'ei ba hai'ou paniaa panii mei Haidaa ana
ale'ei hamu'ou, hai'ouna i'igifawe'inaa hamu'ou
ba hamonei'aa to'uaiaa fei rawani'aa mei Haidaa,
ale'ei ba lomi hanuna.
2 Uaa ifi ware ba,
"A'a fei au rawani'au, una guainaa hamu'ou,
ma a'a fei arewaa tela'ana, una hadumaa
hamu'ou."
A warefanaa hamu'ou ba e'eni, au feni rawani'aa
mei Haidaa. Wagieni, au feni arewaa tela'ana.

Ei Awataa Paul

3 Lomi ba hai'ou'aa lawaraa talaa nemeadiai ba
ei rama'a, ronei'aa fanunufahafelo a'a fei bigi'aa
hai'ou.
4 Agia, hamatee hai'ou nafii mei Haidaa,
hai'ounamina warefarawaninaa ana hai'ou
a'a minaa ei tala: wagii fei baua apitaia, a'a ei
hafelo'a, a'a ei rarabaa ma ei i fafi'iaa naranara,
5 a'a ei hafuhafu, a'a ei bobo'aia, a'a ei
ba'ananarai pani, a'a ei waiwaiaa bigi'a, lomi
hai'ouna tofarawani ma'igua na poi, a'a ei baoa,
6 wagii tamanu na fafa'arai, tamanu ei apa'a, fei
fawiwi'aia ma fei mau farawania; a'a fei Spiriti
Apuna ma a'a fei pa'aa hagua;

---

* **5:21: 5:21** O, *hafelo'ana nei ale'ei fana uaa*

7 a'a fei fa'ua warea ma fei faufau mei Haidaa
fininaa ei finefinee wanewanea ale'ei ei hio, ei na
panaronaa wagii guei pani ma'au ma mauwii,
8 a'a tamanu na pa'i hawerana ma ei na
famamafa, a'a ei na fani rawani'a haraa hai'ou,
o hafelo'a haraa hai'ou. Hai'ounapa'aa fa'ua,
ma'uaa ei rama'a, rona nara ba hai'ou sifisifi
rama'a;
9 rona apa'aa hai'ou, ma'uaa rona ware ba lomi
rona apa'aa hai'ou; ana hai'ou bima'e, ma'uaa
hai'ouna gutalao; rona hafugaa hai'ou, ma'uaa
lomi hai'ouna ma'e;
10 hai'ouna faloloa'i, ma'uaa hai'ouna'u ni'eni'e;
lomi manumanuu hai'ou, ma'uaa hai'ouna panii
arerei a'a watauda; lomi manumanuu hai'ou,
ma'uaa minaa ei manumanu, hai'ouna pa'i.
11 Hai'ouna warefa'a'a ua a'a hamu'ou ena
Corinth ma namina bauanai ei naranaraa hai'ou
a'a hamu'ou.
12 Hai'ouna haguaa hamu'ou, ma'uaa lomi ha-
mona haguaa hai'ou.
13 Ba inei fimina'ei, a ware a'a hamu'ou ale'ei ba
hamu'ou na'uu—ana hamonei haguaa hai'ou.

Apuna Hupu'aifipui a'a ei Abaa Narafawe'ia

14 Apuna hupu'aifipui ei abaa narafawe'ia. Uaa
fei wanewanea ma fei hafelo'a lomi i bigifipui. Ma
batanai ba fei we'ai ma fei roromaa, i oafipui?
15 Batanai ba lagu'aa gutafipui Christ ma Be-
lial?* Ma batanai ba lagu'aa hupu'aifipui mei
narafawe'ia ma mei lo'e?
16 Batanai ba i udefipui fei humuu mei Haidaa
ma ei haidaa sifisifi. Uaa, o'ou fei humuu mei

* **6:15: 6:15** Warea Greek *Beliar*, ana fei hara *Belial*

Haidaa, mei fi oalao. Ana ale'ei na wareia
mei Haidaa ba, “Awe oafipui a'a ro'ou ma talai
dupuaa ro'ou ma oanaa Haidaniaa ro'ou ma ro'ou
maroau.”†
17 Ma mei Fasu na ware,
“Si'ei, wala'amai ma guta u'ugai a'a ro'ou.
Hamonei'aa idoaa hepalo loloaa manumanu,
ma u'awe taudugamiaa hamu'ou a'au.”‡
18 Mei Fasu, mei Faufaua na ware ba,
“U'awe oanaa Amaa hamu'ou,
ma hamu'ou na'uu, baduu wawane ma baduu
pifine.”§

7

1 Ena tafiu, si'ei ba ona pa'i eni fa'unaia eni, onei
fafa'arai ma faraua a'a ei na faloloaa ei unu ma
spiritii o'ou. Ma si'ei ba ona ma'auaa mei Haidaa,
oneipa'aa fapo'aifarawaninaa fei mau fafa'araia.

Fei Ni'eni'eaa Paul

2 Hamonei au'uaiaa hai'ou laloo naranaraa
hamu'ou. Lomi hai'ouna bigifafelo a'a hemea-
diai, lomi hai'ouna fapasiaa hemea, lomi hai'ouna
sifi'aa hemea ba hai'ou'aa to manumanu wagina.
3 Abaa a ware ale'ei ba a warefafeloaa hamu'ou
hamatee unadii ware ba hamonapa'aa oa laloo
naranaraa hai'ou ma lomi manumanu nabaa
hai'ou'aa gutafipui a'a hamu'ou o ma'efipui a'a
hamu'ou.
4 Una o'ugaa hamu'ou; unamina mamagugu a'a
hamu'ou. Namina rarawani naranarau; a'a mi-
naa ei hafelo'a na nobapa'amii hai'ou, ei ni'eni'eau
na fua'onau.

---

† **6:16: 6:16** Jeremiah 32:38; Ezekiel 37:27 ‡ **6:17: 6:17** Ezekiel 20:34, 41 § **6:18: 6:18** 2 Samuel 7:8

5 Uaa ei hai'ou sufudaimai yei Macedonia,
lomi hai'ouna gutafawenai, ma'uaa hai'ouna
momo'ainaa hitani, ei hafelo'a na bapa'aa hai'ou
ma ei ma'aua laloo naranaraa hai'ou.
6 Ma'uaa mei Haidaa, mei na'o farawaninaa
ei naranaraa ei rona oafafelo, na fahaweninaa
hai'ou a'a fei noramiaa Titus
7 ma abaa fei noramiana ua, ma'uaa fei ba
hamona farawaninia anaa. Ina u'ufanaa hai'ou
ba hamonapa'aa nunuminau ma hamonamina
faloloa'i ma naranara watauda uaa yau. Ma a'a
e'ei, namina apoidiai fei ni'eni'eau.

8 Nabaa una famamalouaa iaa hamu'ou a'a fei
ne'iau mina, lomi una faloloa'i wagina. Ma'uaa
una faloloa'i hamatee na aida ba fei ne'iau na
famamalouaa iaa hamu'ou ma'ida ua au,
9 ma'uaa e'eni, una ni'eni'e. Fei pa'afina a'a
ba hamona faloloa'i, ma'uaa sifei ba wagii fei
faloloa'iaa hamu'ou, hamo'aa filoginaa naranaraa
hamu'ou. Uaa hamonawe faloloa'i ale'ei fei ude
nunumiaa mei Haidaa ma si'ei, a'a ba hai'ouna
fafeloaa hamu'ou ma'ida.
10 Ma i pudaa mei Haidaa, ei faloloa'iaa ei
rama'a wagii ei hafelo'aa ro'ou, i fafiloginaa nara-
naraa ro'ou ma noduginaa ro'ou a'a fei tela'ana
ma lomi ro'aa naranara watauda wagina, ma'uaa
fei mau faloloa'iaa feni ano i fani ma'ea.
11 Ma'aia ba fei faloloa'ia a'a mei Haidaa na big-
inaa nunumiaa hamu'ou ba hamoneipa'aa fa'uai,
lomi tataa hamu'ou, hamona siba a'a ei hafelo'a,
ei hamona ba'arofoma'au wagina ma ana ina
biginaa hamu'ou ba hamona narapa'aa hefi'adiai
ma refurefu a'a ei na wanewane. A'a minaa
ei manumanu, hamona fama'aia ba lomi tataa

hamu'ou wagii fei ba i a'a hamu'ou, hamona
fawanewaneaa mei na bigifatata.
12 Si'ei, fei pa'afina ba una ne'inaa a'a hamu'ou,
a'a ba mei na bigifatata, o mei na tonaa awatana
wagina, ma'uaa sifei ba i pudaa mei Haidaa, ha-
monei fanunupa'ia ba hamonapa'aa nunuminaa
hai'ou.
13 A'a minaa eni namina mamalawia naranaraa
hai'ou.
Ma pafoo fei, hai'ounapa'aa unuwenuwe wagii
fei ni'eni'eaa Titus, uaa minaa hamu'ou, hamona
farawanidinaa fei spiritina.
14 Una warefa'agu a'ana uaa hamu'ou ma lomi
hamona famamafaiau. Ma'uaa ana ale'ei ba na
fa'ua minaa ei wareaa hai'ou a'a hamu'ou, ana na
fa'ua ei warefa'aguaa hai'ou hamu'ou a'a Titus.
15 Ma fei haguana a'a hamu'ou namina
nogipelao ei i nonomipa'ia ba minaa hamu'ou
na guaitonaa ei wareana ma taufagutania fininaa
honua ma ma'aua.
16 Una ni'eni'e ba unamina o'ugaa hamu'ou.

8

Panii Arerei

1 Ma ena lofuu, nunumiaa hai'ou ba hamonei
apa'aa fei rawani'a, fei na fanaa ei losuu yei Mace-
donia mei Haidaa.
2 Namina hafelo gutanaa ro'ou, ma'uaa ronam-
ina wiwiwidi ua ma ana lomi manumanuu ro'ou,
ma'uaa ronamina panii arerei.
3 Uaa, a pa'aa warefa'uai ba rona fani ua ale'ei
na hawiaa ro'ou ma e'ei namina rataiaa ro'ou
anaa ma ei fanaa ro'ou na muainaa tamanu rona
pa'i.

4 Ronamina i'igifawe'i a'a hai'ou ba ana ro'aa
fani a'a ei apunaiaa mei Haidaa.
5 Ma lomi rona bigi'ia ale'ei hai'ounado'o nara
ba ro'aa bigi'ia, ma'uaa ronado'o fanaa ana ro'ou
a'a mei Fasu ma nene, a'a hai'ou—ale'ei ba ro
neneraa ei nunumiaa mei Haidaa.
6 Si'ei ba do'ofama'a Titus na fa'asi'anaa fei mau
fana ale'ei, hai'ouna i'igifawe'i a'ana ba nei dinaa
a'a hamu'ou ma fapedugaa fei rawani'a fana ha-
monado'o fa'asi'ania.
7 Ma'uaa ana ale'ei ba hamona mua a'a minaa ei
manumanu—a'a fei we'iaa naranara, a'a ei ware-
wareaa hamu'ou, a'a ei mau apa'a, a'a tamanu ei
na fa'uai ma a'a fei haguaa hamu'ou hai'ou* —ana
hamonei mua a'a fei rawani'a mau fana.
8 Lomi una ware ba hamonei bigi'aa fei, ma'uaa
ba a mania ba na fa'ua fei haguaa hamu'ou laraa
hefi'adiai.
9 Uaa, hamona aida fei rawani'aa mei Fasuu
o'ou Jesus Christ ba hia na pa'i watauda manu-
manu, ma'uaa na filoginia ma wagii fei ba hia pani
ua, hamonei pa'i manumanu.
10 Ma sifeni, feni aweiau hamu'ou wagina: Fei
igisimasi i didii, hamu'ou, rawarawa a'a ei rona
fani ma abaa uniaa fei ba hamonei fani, ma'uaa
ana pa'aa naraa hamu'ou ba hamo'aa fani.
11 Si'ei, hamonei fapedugaa feni bigi'a ba fei
refuaa hamu'ou ba hamo'aa bigi'ia nei fibo'ii a'a
fei fapedugaa hamu'ou ale'ei hawii hamu'ou.
12 Uaa nabaa hamona pa'i fei nunumia ale'ei, te,
ei fanaa hamu'ou i rawani ua ale'ei tamanu hemea
na pa'i ma abaa tamanu lomi ina pa'i.

---

* **8:7: 8:7** Hefi'a ne'ia ba, *a'a fei haguaa hai'ou hamu'ou*

13 Fei nunumiaa hai'ou, a'a ba hefi'adiai ronei
guta ua ma ba hamu'ounei pa'i awataa, ma'uaa ba
hamonei fimina'ei.
14 A'a feni au e'eni, ei watauda hamona pa'i, iwe
fawanewaneaa ei lomi rona pa'i ba ei watauda
rona pa'i, ana iwe fawanewaneaa tamanu lomi
hamona pa'i. Ma wagii fei mau ale'ei, hamowe
fimina'ei,
15 ana ale'ei fei ne'ia ba: "Mei na hufu'aa
watauda, lomi i watauda dufuna ma mei na
hufu'aa ma'ida, na hawiaa fei."

Rona Alonaa Titus yei Corinth

16 Una ware 'ta' a'a mei Haidaa, uaa na fani
naranaraa Titus ana fei naranara una pa'i a'a
hamu'ou.
17 Uaa Titus na tofarawaninaa fei i'igaiaa hai'ou
ma ifi nowau a'a hamu'ou fininaa refurefua ma
ana pa'aa nunumiana.
18 Ma hai'ou'aa alofipuinawii a'ana mei lofu,
mei ronamina ni'eni'e a'ana minaa ei losuu, uaa
fei bigi'ana wagii fei rawani'a warea.
19 Ma hepalodiai, rona rafeinia ei losuu ba inei
talaiporofipui a'a hai'ou fei fana, fei hai'ouna
alaginia ba i fani honua a'a mei Fasu ma fama'aia
ba hai'ouna refurefu a'a fei ba hai'ou fani had-
uma.
20 Lomi hai'ouna nunuminia ba nemea, i ware-
wareaa fei mau alagiaa hai'ou a'a feni baua fana.
21 Uaa hai'ouna oma'afarawaninaa hai'ou ba
hai'ounei bigi'aa ei na wanewane i pudaa mei
Haidaa mawe i pudaa ei rama'a.
22 Ma fipui a'a lagua, hai'ou'aa aloawii hemea lo-
fuu o'ou, mei na'aida fama'aia ba hia wiaa rama'a

ma e'eni na refurefu apoidiai, uaa napa'aa bauanai fei o'ugana a'a hamu'ou.
23 Ma Titus, hia mei rarafiu ma na bigifipui a'au
i dupuaa hamu'ou. Ma ei lofuu hai'ou, ro'ou, ale'ei
umuiaa ei losuu ma rona fani honua a'a Christ.
24 Si'ei, hamonei fama'aiaa ro'ou fei mau hagua
hamona pa'i ma i pa'aa pa'i pa'afii fei mamaguguaa hai'ou a'a hamu'ou ma ba ei losuu, ronei fanunuia.

9

1 Lomi a ne'ifanidinaa hamu'ou ba batanai fei bigihadumaa ei apunaia.
2 Uaa una aida ba hamona refurefu ba hamo'aa fani haduma ma una wareware'uaia a'a ei Macedonia ma warefanaa ro'ou ba a'a fei igisimasi i didii, hamu'ou ena yena Achaia na fani ma ei refurefuaa hamu'ou na fa'asi'anaa watauda ro'ou ba ana ro'aa fani.
3 Ma'uaa a aloawii ei lofu ba ina pa'i pa'afina fei warefa'aguaa hai'ou hamu'ou ma ba hamonei bigi'augaa fei fana, ana ale'ei una waredii ba hamowe bigi'ia.
4 Uaa nabaa hefi'a Macedonia, ro nofipuimai a'au ma bapa'aa hamu'ou ba lomi hamonadii bigi'augaa fei fanaa hamu'ou a'a hai'ou, hai'ouwepa'aa mafa ba hai'ouna o'ugaa hamu'ou ma ana hamowe mamafa.
5 Si'ei, una nara ba unei fabatafainaa ei lofu ba roneiwii ma'a hamu'ou ma fawanewane'augaa fei baua fana, fei hamonadii fa'unainia. Na'aa ale'ei, iwe ude ua ale'ei hepalo rawani'a fana ma abaa ale'ei fei mau fani'oa'oaia.

Faro Watauda

6 Nonominaa feni: hini i faro ma'ida ua, ana i
hufu'aa ma'ida ua. Ma mei i faro watauda, ana i
hufu'aa watauda.
7 Hememea nei fani tamanu na nara ba i fani
ma abaa fani'oa'oai o ale'ei ba i nei fani, uaa mei
Haidaa na nunuminaa ei rona faniwiwiwidi ua.
8 Ma mei Haidaa na hawia ba i fanaa fei
rawani'ana i a'a hamu'ou, ba a'a minaa ei manu-
manu ranimai, hamonei pa'i minaa ei hamon-
apa'aa nunuminia ba hamo'aa bigipa'aa minaa ei
rawani'a bigi'a.
9 Ana ale'ei fei ne'ia ba,

"Ina fatalaneneneinaa ei fanana a'a ei lomi rona
pa'i;
fei wanewaneana, i oalao ranimai."
10 Mei i fani lau a'a mei faroa ma faraa pidaua ba
du'ua, ana i fani ma fapepesuaa ei palee hapee
hamu'ou lau ma fagipeaa fei hufu'aa hamu'ou a'a
tamanu na wanewane.
11 Hamowe pa'i watauda ba hamo'aa pani ar-
ererei ua ranimai ma ei fanaa hamu'ou a'a hai'ou,
iwe fawareaa ei rama'a ba 'ta' a'a mei Haidaa.

12 Feni bigi'aa hamu'ou abaa sifei ua ba i hadu-
maa ei apunaia a'a ei nunumiaa ro'ou, ma'uaa ana
na fa'asi'anaa fei mau warea 'ta' a'a mei Haidaa.
13 A'a fei bigi'aa hamu'ou, fei ina fama'aia
ba batanai maumau hamu'ou, ei rama'a, rowe
uduginaa mei Haidaa wagii fei guaiaa warea, fei
na nofininamii fei wareaa hamu'ou ba fa'ua fei
rawani'a wareaa Christ ma wagii fei mau pani
arereaa hamu'ou a'a ro'ou ma a'a minaa ei rama'a.
14 Ma laloo ei lafulafuaa ro'ou hamu'ou, ei nara-
naraa ro'ou, i dinaa a'a hamu'ou, uaa fei baua
rawani'a na fanaa hamu'ou mei Haidaa.

15 Fei warea ‘ta’ i dinaa a'a mei Haidaa uaa fei
fanana, fei lomi a warepa'ia!

10

Paul na Wareaa Pepei a'ana Uaa fei Bigi'ana

1 Wagii fei mau Christ ale'ei madumuia ma
warefagigia, u'ei i'iginaa hamu'ou—yau, Paul, mei
rona ware ba una warefagigii i pudaa hamu'ou,
ma'uaa ba una warefawe'i nabaa una raua!
2 U'ei i'iginaa hamu'ou ba ena na nomai, lomi
na nunumiai ba a warefawe'i a'a hefi'a, ei rona
nenegi'uaiaa fei maumau feni ano.
3 Uaa, fa'ua ba ona guta yeni malagufu, ma'uaa
lomi ona fo'a ale'ei fei maumau fo'aa feni ano.
4 Ei finefinee fo'aa a'a o'ou, abaa ale'ei ei fine-
finee fo'aa feni ano. Agia. Ei finefine a'a o'ou na pa'i
fei faufau mei Haidaa ba i bigosipa'aa ei ale'ei ei
humuu fo'aa ro'ou.
5 Ona muainaa ei fihareia ma minaa ei mau
sifisifi, ei na lawaraa fei tala i dinaa a'a fei apa'aa
mei Haidaa ma ona wagi'inaa minaa ei naranaraa
o'ou ba nei nenegi'uaiaa Christ.
6 Ma hai'ouna ofafaufau ba hai'ou'aa fanima'aa
minaa ei bigi'aa barafea, ma'uaa fama'a, hamonei
guainaa hai'ou.
7 Hamo'ei fanunu'uaiaa ei na parepare.
Nabaa* nemea na nara ba hia maroaa Christ
nei narama'adiai ba hai'ou maroaa Christ ana
ale'ei hia.
8 Uaa lomi ba a mamafa nabaa una
warefa'agu'agu a'a fei faufau na fanaa hai'ou

---

* **10:7: 10:7** O, *Fanununaa ei na ude ua pudaa hamu'ou. Nabaa*

mei Fasu ba hai'ounei farawaninaa hamu'ou ma
a'a ba hai'ounei fapasiaa hamu'ou.
9 Lomi na nunumiai ba ei ne'iau a'a hamu'ou, i
fama'auaa hamu'ou.
10 Uaa hefi'a, rona ware ba, “Ei ne'iana na pa'i
awatana ma na warefawe'i, ma'uaa nabaa hia
yeni, abaa ale'ei maumau ei baua rama'a ma lomi
hanuu ei wareana.”
11 Ei rona ware ale'ei, ronei apa'ia ba fei mau-
mau hai'ou laloo ei ne'iaa hai'ou, ana rowe nana-
muinia ena hai'ouna nomai yena i ma'aa ro'ou.
12 Pa'aa lomi ba hai'ouna nara ba hai'ou fi-
hawawaginaa hai'ou a'a hefi'adiai, ei rona ware
ba rona rawani. Nabaa rona fipupuduinaa ana
ro'ou ma fihawawaginaa ana ro'ou, rona fama'aia
ba lomi apa'aa ro'ou.
13 Ma'uaa lomi ba hai'ou'amina warefa'agu'agu
watauda. Hai'ou warefa'agu'agu ua a'a ei na fanaa
hai'ou mei Haidaa. Ma hamu'ou, ale'ei hepalo
fanana a'a hai'ou.
14 Lomi na rata ei warefa'agu'aguaa hai'ou, ana
ale'ei nabaa lomi hamona apa'aa hai'ou, ma'uaa
hai'ouna nobapa'aloo hamu'ou a'a fei rawani'a
wareaa Christ.
15 Ana lomi ba hai'ouna warefa'agu'agu a'a ei
bigi'aa hefi'adiai.† Fei o'onaia unuu hai'ou, sifei ba
fei we'iaa naranaraa hamu'ou nei gipelao ma fei
bigi'aa hai'ou i dupuaa hamu'ou neimina larelao,

---

† **10:15: 10:13-15** O, *13 Ma'uaa, lomi hai'ou'aa warefa'agu'agui wagii tamanu lomi hai'ouna fanunuma'aia, ma'uaa wagii fei mau fafanunuma'aa na fanaa hai'ou mei Haidaa, mei haidaniaa fei fanunuma'aia—hepalo fanunuma'aia a'a hamu'ou. 14...15 Ana lomi hai'ou'aa warefa'agu'agui wagii ei bigi'aa hefi'adiai, ei lomi ba o'aa fanunuma'aia.*

16 ba hai'ounei u'ugaa fei rawani'a warea a'a ena
gufu opa'awiaa hamu'ou, uaa lomi ba hai'ou'aa
warefa'agu'agu a'a fei bigi'a yei fawelei na u'udii
hemea.
17 Ma'uaa "Mei ba i warefa'agu'agu nei
warefa'agu'agu uaa mei Fasu."
18 Uaa abaa mei i ware ba hia na rawani ba
napa'aa rawani, ma'uaa mei i wareia mei Fasu ba
na rawani.

11

Paul ma ei Apostle Sifisifi

1 Nunumiau ba hamonei guainaa hefi'a warefi-
figaiau; ma'uaa hamo'ei guainia e'eni.
2 Una pa'i fei mau punepuneaa mei Haidaa a'a
hamu'ou. Una fa'unai a'a hamu'ou ba hamonei
pa'i hemea ua haroo hamu'ou—mei Christ, ba u'a
fanaa hamu'ou a'ana ale'ei hemea pifine atawe
hainofipui a'a hemea wawane.
3 Ma'uaa una mama'au, uaa ana ale'ei ba
na sifi'aa Eve fei wa'a, ei naranaraa hamu'ou,
i fa'asisidi'ininaa fei ba hamona fafa'arai ma
nenegi'uaiaa Christ.
4 Uaa, nabaa nemea i nomai a'a hamu'ou ma
na u'ugaa hemea Jesus, abaa mei Jesus onadii
u'ugia, o nabaa hamona tonaa hepalo u'ugai spir-
iti laraa fei hamona todigia, o guainaa hepalo
u'ugai rawani'a wareaa laraa fei hamona guaidi-
gia, nabaa ale'ei, hamona to'uaia.
5 Ma'uaa hamonei'aa nara ba rona muainau ei
"baua-apostle."
6 Lomi una feroi a'a fei mau warewarea, ma'uaa
una pa'i apa'au. A'a minaa ei tala, hai'ounamina
fa'arewaia a'a hamu'ou ba una pa'i apa'au.

7 Haa, na hafelo fei ba una fafafaunau pu
ale'ei ba u'a poronaa hamu'ou pafea a'a fei ba
una u'ufanaa hamu'ou fei rawani'a wareaa mei
Haidaa ma lomi pono'au?
8 Hanuna ale'ei ba una fafanaonaa hefi'adiai lo-
suu, uaa una tonaa ei hadumaa ro'ou ma farawan-
inaa hamu'ou.
9 Ma ei a gutafipui a'a hamu'ou ma na nunumi-
naa hefaa manumanu, lomi una fani awataa a'a
hemea, uaa ei lofu, noramiaa ro'ou Macedonia,
rona fanau tamanu una nunuminia. Lomi una
fani awataa a'a hamu'ou wagii hepalo manumanu
ma bigilao ana ale'ei.
10 A warefa'uai a'a fei mau Christ laloo iau ba
lomi hemea yei malalaa Achaia ba i lawagipa'aa
fei warefa'agu'aguau.
11 Tani ale'ei? Si'ei ba lomi una haguaa
hamu'ou? Mei Haidaa na aida ba una haguaa
hamu'ou!
12 Ma a bigi'ualao ei fi bigi'aa eni ba u'a fawai-
wainaa talaa ei ba ro'aa fafimina'ei a'a hai'ou
wagii tamanu ei rona warefa'agu'agu wagina.
13 Uaa ei mau rama'a ale'ei, ro'ou apostle sifisifi,
rona bigifasifi ma sifi ua ba ro'ou apostle Christ.
14 Woro ba na ale'ei, uaa Satan ana na sifisifi ua
ba hia hemea alo'aloo fei we'ai.
15 Si'ei, lomi una ba'arofo ba ei paniaa panina,
rona sifisifi ua ba ro'ou, nafii fei wanewanea. A'a
fei pedupeduu ro'ou, rowe to aree ro'ou a'a ei
bigi'aa ro'ou.

Paul na Warefa'agu'agui wagii ei Fi'iana

16 A waredinia ba: hamonei'aa nara ba yau
poapoa. Ma'uaa nabaa nemea na nara ale'ei, te,

hamonei taufagutanau ale'ei hemea poapoa ba a
warefa'agu'agu ma'ida.
17 A'a fei warefa'agu'aguia fei, lomi una ware
ale'ei mei Fasu, ma'uaa ale'ei hemea poapoa.
18 Si'ei ba watauda, rona warefa'agu'agu ale'ei
fei mau feni ano, yau ana a warefa'agu'agu.
19 Hamona ni'eni'e a'a ei poapoa hamatee ha-
mona pa'i baua apa'aa hamu'ou!
20 Ana hamona ni'eni'e a'a hini na
fahumuwainaa hamu'ou o fafeloaa hamu'ou,
o na bigi'uaiaa nunumiana a'a hamu'ou, o ba
minaa hia, o laparaa hamu'ou.
21 Ina famamafaiau, ma'uaa pa'aa fa'ua ba nam-
ina rataiaa hai'ou fei.

Ale'ei ba yau poapoa, una wareaa tamanu rona
mama'au hefi'a ba ro'aa wareia.
22 Ro'ou Hebrew? Yau anaa. Ro'ou Israel? Yau
anaa. Ro'ou upuu Abraham? Yau anaa.
23 Ro'ou paniaa panii Christ? Yau na muainaa
ro'ou. Fei mau warewareau ale'ei, na poapoai.
Yau na bigifawe'idiai laraa ei bigi'aa ro'ou. Una
bobo'ai wataudadiai, ei babu una tonia namina
babaodiai ma ranimai anaa i pa'au ma'ea.
24 Haipanipoa ei Jew, rona babuinau odufua
pa'ania ma faimpalo babu.
25 Odupoa, hefi'a, rona hafugau a'a ei hafuhafu,
hepoa, hefi'a, rona nafanaa yau mugoo, odupoa
una tafe pafoo wa, una lafelafe tau lama heai poi
ma heai arewaa,
26 Ranimai una tatalai ua. Anaa ba a ma'e
a'a ei ranu na poni batafa, ba ro'aa panarofau
ei hafelo'a, ba ro'aa fafeloau ei gufuu mawe ei
Gentile ma anaa a tonaa hafelo'au laloo ei baua

gufu ma sugutata'aia ma yei lama ma a'a ei lofu
sifisifi.
27 Una bigimaguhagu ma watauda poi, lomi
una ma'igupa'i; una'aida bao ma sigigi; watauda
arewaa, lomi hanau; una'aida waiwa ma lomi
lawalawau.
28 Ma pafoo minaa ei namina fi'i naranarau
minaa ei arewaa, uaa minaa ei losuu.
29 Hini na maralele ma yau lo'e? Hini na pasi a'a
ei hafelo'a ma lomi na fi'i naranarau wagina?
30 Nabaa a warefa'agu'agui, a warefa'agu'agu a'a
tamanu na fama'aiaa ei maraleleau.
31 Mei Haidaa, mei Amaa mei Fasu Jesus, mei
ba onei uduginia ranimai ranimai, na aida ba una
warefa'uai.
32 Yei Damascus, mei gavanaa, mei hia paniaa
panii mei Hapara Aretas, na augaa ei oma'ama'aa
laloo fei baua gufu Damascenes ba ronei panaro-
fau.
33 Ma'uaa hefi'a, rona fa'asisiau laloo hepalo pa
a'a fei gigei fei nono ma una ponipa'ai a'a ro'ou.

12

Fei Meifii Paul ma fei Oro'oroaa Lamii Pigiona

1 Unei warefa'agu'agu'ualao. Lomi rawani'ana
wagina, ma'uaa unei u'ugaa ei ale'ei mefi ma ei na
fa'arewaiaa mei Fasu.
2 Una apa'aa hemea rama'a maroaa Christ, mei
hefua ma obao igisimasi i didii na dinaa a'a fei
fa'oduaiaa gufu pafea. Ina oa a'a fei hudi ununa,
o lo'e, lomi una aida—mei Haidaa na aida.
3 Ma una aida ba mei rama'a mei—a'a fei hudi
ununa, o lo'e, lomi una aida, ma'uaa mei Haidaa
na aida—

4 ina dinaa a'a fei fananamaiaa gufu. Ina
guainaa hefi'a manumanu lomi i warepa'ia, ei ba
ronei'aa wareia ei rama'a.
5 A u'ugaa mei rama'a ale'ei fininaa mam-
agugua, ma'uaa lomi ba a famamagugui ba yau
batanai, ma'uaa sifei ua ba batanai ei maraleleau.
6 Ma nabaa una warefa'agu'agu, a'a ba yau
poapoa, uaa una warefa'uai. Ma'uaa una
gutafamadumu ba nemea nei'aa nara ba yau
na pafeaidiai a'a tamanu ei una bigi'ia o wareia.
7 Ma ba unei'aa mamagugu uaa eni pa'aa
rawani'a mefi, ina fa'oro'oroaa lamii pigiou,
hemea talaitonaa wareaa Satan ba i fafeloau.
8 Odupoa una i'igifawe'i a'a mei Fasu ba nei
tonia a'au.
9 Ma'uaa ina warefanau ba, “Fei rawani'au na
hawio, uaa fei faufau napa'aa mua ei ona mar-
alele.” Si'ei, awe warefa'agu'agui a'a ei marale-
leau ba fei faufau Christ nei oa a'au.
10 Hamatee Christ, si'ei a ni'eni'e a'a ei mar-
aleleau, a'a ei warefalalasiaa hefi'a yau, a'a ei
hafelo'a ma haperaraia ma ei awataa. Uaa ei una
maralele, na to faufau.

Paul na Naranara Watauda a'a ei Corinth

11 Una fafaiau ale'ei hemea poapoa, ma'uaa
hamona susuninau wagina. Nabaa hamonado'o
warefarawaninau, ipowe rawani, uaa, lomi rona
muainau ei “baua-apostle,” ma'uaa lomi harau.
12 Tamanu ei na fama'aia ba apostle—ei hilala,
ei fananawalaa puda ma ei foigia—una bigi'ia i
dupuaa hamu'ou fininaa fei mau apitaia.
13 Ma hepalo manumanu una bigi'ia a'a
hefi'adiai losuu ma lomi a'a hamu'ou, sifei ua

ba lomi una fani awataa a'a hamu'ou. Futoaa feni
hafelo'au!
14 E'eni ba u'amii bigi'aa fei fa'odupoaiaa ma'au
hamu'ou ma lomi ba a fani awataa a'a hamu'ou,
uaa ei nunumiau abaa ei manumanuu hamu'ou,
ma'uaa nunumiau hamu'ou. Uaa, ei baduu, lomi
ba ro'aa oma'aiaa ei ama ma inaa ro'ou, ma'uaa ei
ama ma ina, rona oma'iaa ei na'uu ro'ou.
15 Si'ei, una ni'eni'e ba u'a fapedugaa minaa ei
mugoo po'i una pa'i, uaa hamu'ou ma ba a fanaa
ana yau. Nabaa na gipelao fei haguau hamu'ou, i
pa'ailao fei haguaa hamu'ou a'au?
16 Abaa a fani awataa a'a hamu'ou. Ma'uaa una
forapa'aa pinee hamu'ou, uaa rafeu bigi'aa ei mau
fifigaia!
17 Haa, una fafeloaa hamu'ou a'a hemea aloaw-
iau a'a hamu'ou?
18 Una i'igifawe'i a'a Titus ba nei dinaa a'a
hamu'ou ma una aloaa hemea lofuu hai'ou a'ana.
Lomi na fafeloaa hamu'ou Titus, na? Ma fei mau
bigi'aa hai'ou ma fei spiritii hai'ou na fimina'ei.
19 Hamona naranara ba hai'ouna wareaa pepei
a'a hai'ou? Hai'ouna u'u i pudaa mei Haidaa
ale'ei ei maroaa Christ; ma minaa ei bigi'aa hai'ou,
ena rawani'a tafiu, pa'afina ba inei fawe'inaa
hamu'ou.
20 Uaa, una ma'au ba ena unawii ma'a hamu'ou,
tamanu una nunuminia a'a fei maumau hamu'ou,
lomi u'awe fanunu'apa'ia. Ma ana lomi hamowe
fanunu'apa'au ale'ei ei nunumiaa hamu'ou. Una
ma'au ba i pa'i ua fihareia, punepunea, siba-
parararaia, fi'i'areia, warefafeloa, wiwitoia, ma-
magugua ma lomi firawania.
21 Una mama'au ba ena una hadiwe'idimai, mei

Haidaniau i we fapududau i ma'aa hamu'ou ma u'apowemina faloloa'i, uaa watauda, ei ronado'o bigi'aa ei hafelo'a, lomi rona filoginaa naranaraa ro'ou wagii ei loloaa, ei fitatafipa'aia ma hafelo'a bigi'aa ro'ou.

13

A'apoo Aweia

1 Feni, fei fa'odupoa ba amii ma'a hamu'ou. “Minaa ei dududua nei pa'i helagui, o o'odui rama'a rona fanunupa'aa tamanu na tata.”

2 Una aweidigaa hamu'ou a'a fei faguapoaa ma'au hamu'ou. E'eni, eni lomi yau a'a hamu'ou, a waredinia: Ena una hadiwe'idimai awe fanima'aiaa ei ronado'o bigifafelo, o hinidiai,

3 si'ei ba nunumiaa hamu'ou ba hamoneipa'aa aida ba ufi umuinaa Christ. A'a ba ina maralele ei na fawanewaneaa hamu'ou, ma'uaa na pa'i faufauna dupuaa hamu'ou.

4 Fa'ua ba ina maralele ei i fatawa, ma'uaa fi oalao a'a fei faufau mei Haidaa. Ma ana ale'ei, hai'ouna maralele a'ana, ma'uaa a'a fei faufau mei Haidaa, hai'ouna oafipui a'ana ba hai'ounei hadumaa hamu'ou.

5 Fanunuma'aiaa ana hamu'ou ba pa'aa fa'ua ba hamona narafawe'i; maniaa ana hamu'ou. Haa, lomi hamona aida ba Christ Jesus, hia laloo iaa hamu'ou? Nabaa lomi, woro ba lomi hamo'aa muainaa fei manimania.

6 Ma una nunuminia ba hamonei fanunu'apa'ia ba hai'ouna muainaa fei manimania.

7 Hai'ou'ei lafulafunaa a'a mei Haidaa ba lomi hamo'aa bigi'aa hepalo tata. Fei pa'afii fei, a'a ba ei rama'a, ronei fanunupa'ia ba hai'ouna

muainaa fei manimania, ma'uaa ba hamo'aa
bigi'aa tamanu na wanewane anaa nabaa rona
nara ba lomi hai'ouna muainaa fei.
8 Uaa lomi ba hai'ou'aa bigi'aa hepalo manu-
manu ba i fadugeaa fei fa'uaia, ma'uaa fei na
fawe'inaa fei fa'uaia.
9 Nabaa hai'ou'aa maralele, hai'ouna ni'eni'e
wagina uaa, hamona faufau ma ei lafulafuaa
hai'ou, si'ei ba hamonei'aa pa'i hepalo tata.
10 Sifei, fei pa'afina ba a ne'ifanaa hamu'ou eni
manumanu ei yau lomi a'a hamu'ou, ba ena na
nomai, unei'aa fafofolaa a'a fei foraforau—fei na
fanau mei Fasu ba unei farawaninaa hamu'ou ma
a'a ba unei fafeloaa hamu'ou.

Ei Fapopo'ii Wareaa Paul

11 Ei fapopo'ii wareau, ena lofuu ma'adinaa
hamu'ou. Hamonei ni'eni'e, fafirarawaninaa
naranaraa hamu'ou, nei pa'i ua hepalo naranara.
Gutafirawanii. Ma mei Haidaniaa fei hagua ma fei
gutafirawania, iwe oafipui a'a hamu'ou.
12 Fihatofii pudaa hamu'ou a'a fei fafa'arai mau-
mau.
13 Minaa ei apunaia, rona famafufuoinaa
hamu'ou.
14 Inei ude pafoo hamu'ou fei rawani'aa mei
Fasu Jesus Christ ma fei haguaa mei Haidaa ma fei
gutafipuiaa fei Spiritii Apuna.

Wuvulu Manufau Fi'ugaia
The New Testament in the Wuvalu-Aua Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Wuvalu-Aua long Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wuvalu-Aua

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
fa91fc57-dbb6-5be2-bed0-2ae5e341066c